

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
esitatud 29. juulil 2019¹

Kohtuasi C-421/18

Ordre des avocats du barreau de Dinant
versus
JN

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud tribunal de première instance de Namur (Namuri esimese astme kohus, Belgia))

Eelotsusetaotlus – Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala – Õiguslane koostöö tsiviilasjades – Kohtualluvus ning kohtuotsuste tunnustamine ja täitmine tsiviil- ja kaubandusajades – Määrus (EL) nr 1215/2012 – Artikli 1 lõige 1 – Mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ – Artikli 7 punkt 1 – Valikuline kohtualluvus lepinguid puudutavates asjades – Mõiste „lepinguid puudutav asi“ – Nõue maksta advokatuurile advokaadi poolt tasumisele kuuluvat iga-aastast liikmemaksu – Vabatahtlikult võetud õiguslik kohustus

I. Sissejuhatus

1. Käesolev eelotsusetaotlus, mille on esitanud tribunal de première instance de Namur (Namuri esimese astme kohus, Belgia), käsitleb määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (edaspidi „Brüsseli Ia määrus“)² artikli 7 punkti 1 tõlgendamist.
2. See taotlus on esitatud Dinant'i advokatuuri (Belgia) ja JNi vahelises kohtuvaidluses seoses JNi poolt Dinant'i advokatuurile tasumata jäetud iga-aastase liikmemaksuga. Asjaomane iga-aastane liikmemaks tuleneb JNi liitumisest Dinant'i advokatuuriga, mis on Belgia kohtute seadustiku (Code judiciaire) kohaselt Belgias advokaadina töötamiseks kohustuslik.
3. Kuna JNi elukoht on Prantsusmaal, vaidlustas ta eelotsusetaotluse esitanud kohtu rahvusvahelise pädevuse selle kohtuasja lahendamiseks.
4. Nendel asjaoludel soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas advokatuuri hagi, mille esemeks on ühelt oma liikmelt tasumata iga-aastase liikmemaksu välja mõistmise nõue, on käsitatav „lepingut puudutavas asjas“ esitatud hagina Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses.

¹ Algkeel: prantsuse.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (ELT 2012, L 351, lk 1).

5. Oma ettepaneku lõpus soovitan Euroopa Kohtul vastata sellele küsimusele nii, et hagi, mis käsitleb kohustust maksta iga-aastast liikmemaksu, mis koosneb peamiselt kindlustusmaksetest ja tuleneb advokatuuri otsusest, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima, ning mille liikmeks advokaadid peavad liikmesriigi õiguse kohaselt astuma, tuleb Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses käsitada „lepinguid puudutava asjana“.

II. Õiguslik raamistik

A. Brüsseli Ia määrus

6. Brüsseli Ia määruse põhjenduses 16 on märgitud:

„Lisaks kostja alalisele elukohale peaks kohtualluvuse määramisel olema ka muid aluseid, mis toetuksid tihedale seosele kohtu ja menetluse vahel või aitaksid kaasa tõrgeteta õigusemõistmisele. Tihe seos peaks tagama õiguskindluse ja hoidma ära võimaluse, et kostja vastu esitataks hagi liikmesriigi kohtusse, mida ta ei saanud mõistlikult ette näha. [...]“.

7. Määruse artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Käesolevat määrust kohaldatakse tsiviil- ja kaubandusajade suhtes igat liiki kohtutes. Eelkõige ei kohaldata seda maksu-, tolli- ja haldusajade suhtes ega riigi vastutuse suhtes tegevuse või tegevusetuse eest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).“

8. Määruse 2. jao „Valikuline kohtualluvus“ artikli 7 punktis 1 on sätestatud:

„Isiku vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib esitada hagi teises liikmesriigis:

- 1) a) lepinguid puudutavates asjades selle paiga kohtusse, kus tuli täita asjaomane kohustus;
- b) kui ei ole kokku lepitud teisiti, käsitatakse käesoleva sätte kohaldamisel asjaomase kohustuse täitmise kohana:
 - müügi puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda,
 - teenuste osutamise puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt teenuseid osutati või kus neid oleks tulnud osutada;
- c) kui alapunkt b ei kohaldu, kohaldatakse alapunkti a;“

B. Belgia kohtute seadustik

9. Belgia kohtute seadustiku artikli 428 esimene lõik näeb ette:

„Advokaadi kutseametust võib kanda ja advokaadi kutsealal tegutseda üksnes Belgia või Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik, kellel on õigusteaduse doktori- või litsentsiaadikraad, kes on andnud artiklis 429 sätestatud vande ja kantud advokatuuri liikmete või praktikantide nimekirja“.

10. Artiklis 443 on märgitud, et advokatuuri nõukogu võib advokatuuri liikmete nimekirja kantud advokaatidele, muu Euroopa Liidu liikmesriigi kutseametuse alusel kutsetegevusega tegelevatele advokaatidele, praktikantidele ja advokatuuri auliikmetele kehtestada kohustuse tasuda nõukogu poolt kindlaksmääratud liikmemaksu.

III. Põhikohtuasi, eelotsuse küsimus ja menetlus Euroopa Kohtus

11. Täpsustamata kuupäeval võeti JN Dinant'i advokatuuri liikmeks.
12. Ta avaldab, et asus 1990ndatel aastatel elama Prantsusmaale, jäädes Dinant'i advokatuuri liikmete nimekirja ja makstes kuni 2012. aastani selle advokatuuri iga-aastast liikmemaksu.
13. 29. mai 2015. aasta kirjas palus Dinant'i advokatuuri esimees JNil tasuda 2013., 2014. ja 2015. aasta tasumata liikmemaksud. Sellest kirjast nähtub ühelt poolt, et advokatuuri liikmete nimekirja kandmine „pakub kindlustusalaseid eeliseid, mida ei saa jätta tähelepanuta“ ja et sellele advokatuurile makstavad liikmemaksud „koosnevad tegelikult peamiselt advokatuuri poolt makstud kindlustusmaksetest“, ning teiselt poolt, et märkides, et JN tegutses advokaadina väga vähe, kuid oli endiselt advokatuuri liikmete nimekirja kantud, tegi advokatuuri esimees JNile ettepaneku vähendada tema liikmemaksu summani, mis vastab advokatuuri poolt makstud kindlustusmaksetele, ning maksta osadena.
14. Kuna JN ei vastanud ja makset ei teinud, saadeti talle 11. detsembril 2015 ja 21. detsembril 2016 meeldetuletused. Kuna nendele meeldetuletustele ei vastatud, saatis advokatuur 23. jaanuaril 2017. aastal JNile tema iga-aastaste liikmemaksude kohta ametliku maksenõude.
15. Maksenõude peale saatis JN advokatuurile kirja, milles selgitas, et tal on makseraskused, mis ei võimalda tal nõutud liikmemaksude tasumiseks maksta rohkem kui 100 eurot kuus.
16. Kuna JN siiski ühtegi makset ei teinud, nõudis Dinant'i advokatuur 17. mai 2017. aasta kohtukutses JNi ilmumist tribunal de première instance de Namur'i (Namuri esimese astme kohus, Belgia) ehk eelotsusetaotluse esitanud kohtusse, paludes viimasel mõista JNilt välja 7277,70 eurot, millele lisanduvad intress ja kohtukulud.
17. 16. mail 2017. aastal saatis JN Dinant'i advokatuuri esimehele kirja, milles taotles enda välja arvamist advokatuuri liikmete nimekirjast ja võimalust kehtestada maksete tasumiseks 24-kuuline maksegraafik.
18. Eelotsusetaotluse esitanud kohtus vaidlustas JN selle kohtu pädevuse Brüsseli Ia määruse kohaselt. Tema väitel ei ole advokaadi kutsealal tegutsemiseks Dinant'i advokatuuri liikmeks astumine lepingulise iseloomuga selle määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses, kuna tegemist ei ole privaatautonoomia põhimõtte ja valikuvabaduse alusel sõlmitud lepinguga, vaid tegemist on haldusformaalsuse ja seadusest tuleneva kohustusega.
19. Dinant'i advokatuur väidab seevastu, et jäädes advokatuuri liikmete nimekirja kantuks, võttis JM endale advokatuuri ees kohustuse maksta viimase poolt kehtestatud iga-aastast liikmemaksu ning see kohustus tuleb samastada lepingulise kohustusega Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses.
20. Sellega seoses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas asjaomase määruse artikli 7 punkt 1 kuulub käesolevas asjas kohaldamisele, ja eelkõige, kas võiks kohaldada Euroopa Kohtu tõlgendust kohtuotsuses Peters Bauunternehmung³. Selle kohtuotsuse kohaselt tuleb kohustusi, mille aluseks on isikute ühenduse ja selle liikmete vahelised suhted, käsitada „lepingut puudutava asjana“ selle sätte tähenduses.

3 22. märtsi 1983. aasta kohtuotsus (34/82, EU:C:1983:87).

21. Neil asjaoludel otsustas tribunal de première instance de Namur (Namuri esimese astme kohus, Belgia) 21. juuni 2018. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 28. juunil 2018, menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas advokatuuri hagi, mille esemeks on ühelt oma liikmelt tasumata iga-aastase liikmemaksu välja mõistmise nõue, on käsitatav „lepingut puudutavas asjas“ esitatud hagina [Brüsseli Ia määruse] artikli 7 punkti 1 tähenduses?“

22. Kirjalikud seisukohad esitasid Itaalia ja Leedu valitsus ning Euroopa Komisjon.

IV. Analüüs

23. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma eelotsuse küsimuses teada, kas advokatuuri hagi, mille ese on ühelt oma liikmelt tasumata iga-aastase liikmemaksu välja mõistmise nõue, on käsitatav „lepingut puudutavas asjas“ esitatud hagina Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses.

24. Kõigepealt märgin, et komisjon kahtleb, kas põhikohtuasjas tuleks kohaldada Brüsseli Ia määrust, kuna teatud ametiasutuse ja eraõigusliku isiku vahelised vaidlused on selle määruse kohaldamisalast välja jäetud ning kuna ordre des barreaux francophones et germanophone (prantsus- ja saksakeelsete advokatuuride ühendus, edaspidi „OBFG“), kuhu Dinant'i advokatuur kuulub, on avalik-õiguslik juriidiline isik.

25. Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole selle kohta küsimust esitanud ega seda eelotsusetaotluses kommenteerinud, eeldan, et ta leiab, et Brüsseli Ia määrus kuulub põhikohtuasjas kohaldamisele.

26. Arvestades aga siiski komisjoni seisukohti, esitan kõigepealt tähelepanekuid selle küsimuse kohta (A osa). Kuna Euroopa Kohtu käsutuses olev liikmesriigi kohtu toimik ei sisalda selle kohta piisavalt andmeid, piirduvad minu märkused üldiste tähelepanekutega, et võimaldada eelotsusetaotluse esitanud kohtul kontrollida, kas põhikohtuasjas tuleb kohaldada Brüsseli Ia määrust.

27. Seejärel analüüsin esitatud küsimust, millega soovitakse teada, kas niisugune hagi nagu põhikohtuasjas kuulub mõiste „lepingut puudutavas asjas“ esitatud hagi alla asjaomase määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses (B osa).

A. Brüsseli Ia määruse kohaldamisala

28. Brüsseli Ia määruse artikli 1 lõike 1 esimese lause kohaselt kohaldatakse seda „tsiviil- ja kaubandusajade suhtes“.

29. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ autonoomne, mida tõlgendades tuginetakse ühelt poolt Brüsseli Ia määruse eesmärkidele ja süsteemile ning teiselt poolt riikide õigussüsteemide kogumist tulenevatele üldpõhimõtetele. Lisaks nõuab nimetatud mõiste „tsiviil- ja kaubandusajad“ laia tõlgendamist ka vajadus tagada siseturu häireteta toimimine ning vajadus harmoonilise kohtumõistmise huvides vältida liikmesriikides vastuoluliste

kohtuotsuste tegemist.⁴

30. Mõiste „tsiviil- ja kaubandusasjad“ tõlgenduse tulemusena on teatud kohtuotsused vaidluse poolte vaheliste õigussuhete või vaidluseseme olemuslike tunnuste tõttu jäetud Brüsseli Ia määruse kohaldamisalast välja.⁵

31. Euroopa Kohus on seega leidnud, et kuigi teatavad ametisutuse ja eraõigusliku isiku vahelised vaidlused võivad kuuluda Brüsseli Ia määruse kohaldamisalasse, ei ole see nii, kui ametiasutus teostab riigivõimu.⁶ Nimelt kui üks vaidluspool teostab avalikku võimu, siis on välistatud selle vaidluse käsitlemine tsiviil- ja kaubandusajana selle määruse artikli 1 lõike 1 tähenduses, kuna see pool teostab ülemvõimu, mis ei jää eraisikute vahelisi suhteid reguleerivate õigusnormide kohaldamisalasse.⁷

32. Praegusel juhul, nagu mainisin käesoleva ettepaneku punktis 24, märgib komisjon, et OBF, kuhu Dinant'i advokatuur kuulub, on avalik-õiguslik isik, mis on juriidiline isik ning mille korraldust ja toimimist reguleerib Belgia kohtute seadustik.⁸

33. Märgin, et selle õigusakti kohaselt on OBF ülesanne kaitsta advokaatide au, õiguseid ja ühiseid ametialaseid huve ning et selleks on tal teatud õigused.⁹

34. Järelikult ilmneb, et Dinant'i advokatuur, kuuludes OBFsse, osutab avalikku teenust, nimelt pakub õigusteenuste lõpptarbijatele tagatise aususe ja kogemuste osas ning tagab nõuetekohase õigusemõistmise.¹⁰

35. Eeldades, et see on tõesti nii – mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima –, tuleb selleks, et määrata kindlaks, kas Brüsseli Ia määrus on põhikohtuasjas kohaldatav, hinnata, kas Dinant'i advokatuur, nõudes põhikohtuasja esemeks olevat iga-aastaste liikmemaksude tasumist, teostab riigivõimu.

36. Selle hinnangu andmiseks tuleb analüüsida iga-aastase liikmemaksu olemust¹¹ ning hagi alust ja selle esitamise korda.¹²

37. Mis puudutab iga-aastase liikmemaksu olemust, siis see ei tundu mulle riigivõimu teostamisena.

4 Vt eelkõige 28. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Gradbeništvo Korana (C-579/17, EU:C:2019:162, punktid 46 ja 47 ning seal viidatud kohtupraktika). Märgin, et kohtupraktika, mis on välja arendatud seoses nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT erivaljaanne 19/04, lk 42) ning 27. septembri 1968. aasta Brüsseli konventsiooniga kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 1972, L 299, lk 32), mida on muudetud hilisemate konventsioonidega uute liikmesriikide ühinemise kohta, kehtib ka Brüsseli Ia määruse kohta, kuna kõnealuseid sätteid võib pidada samaväärseks (vt selle kohta eelkõige 14. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, punkt 27) ja 9. märtsi 2017. aasta kohtuotsus Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193, punkt 31)). Nii on see käesolevas asjas kõne all olevate sätetega, nimelt Brüsseli Ia määruse artikli 1 lõikega 1 (vt eelkõige 11. aprilli 2013. aasta kohtuotsus Sapir jt (C-645/11, EU:C:2013:228, punktid 31 ja 32) ning 15. novembri 2018. aasta kohtuotsus Kuhn (C-308/17, EU:C:2018:911, punktid 31 ja 32)) ning selle määruse artikli 7 punktiga 1 (vt eelkõige 14. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, punktid 43 ja 44) ja 8. mai 2019. aasta kohtuotsus Kerr (C-25/18, EU:C:2019:376, punkt 20)). Järelikult osutan edaspidi käesolevas ettepanekus üksnes Brüsseli Ia määrusele ja viitan samal ajal sellele eelnenud õigusakte puudutavale kohtupraktikale.

5 Vt eelkõige 14. oktoobri 1976. aasta kohtuotsus LTU (29/76, EU:C:1976:137, punkt 4) ning 28. aprilli 2009. aasta kohtuotsus Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

6 Vt eelkõige 11. aprilli 2013. aasta kohtuotsus Sapir jt (C-645/11, EU:C:2013:228, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

7 Vt eelkõige 28. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Gradbeništvo Korana (C-579/17, EU:C:2019:162, punkt 49).

8 Komisjon viitab sellega seoses eelkõige OBF internetisaidile (ajakohastatud 26. augustil 2014) https://avocats.be/sites/default/files/texte_apropos_avocatsBE3.pdf.

9 Vt Belgia kohtute seadustiku artikli 495 lõige 1.

10 Märgin sellega seoses, et Euroopa Kohus on tunnistanud vajadust kehtestada organisatsiooni, pädevust, kutsetegevust, järelevalvet ja vastutust puudutavaid eeskirju, mis annavad selle tagatise (vt eelkõige 12. detsembri 1996. aasta kohtuotsus Reisebüro Broede (C-3/95, EU:C:1996:487, punkt 38) ning 19. veebruari 2002. aasta kohtuotsus Wouters jt (C-309/99, EU:C:2002:98, punkt 97)).

11 Vt käesoleva ettepaneku 15. joonealuses märkuses viidatud kohtupraktika.

12 Vt selle kohta eelkõige 28. veebruari 2019. aasta kohtuotsus Gradbeništvo Korana (C-579/17, EU:C:2019:162, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).

38. Nimelt *võib* advokatuuri nõukogu Belgia kohtute seadustiku artikli 433 kohaselt kehtestada advokatuuri liikmete nimekirja kantud advokaatidele kohustuse tasuta nõukogu poolt *kindlaks määratud* liikmemaksu. Komisjon märgib sellega seoses, et OBFG kodukorra artiklist 2 näib tulenevat, et liikmemaksu määrab kindlaks konkreetselt OBFG üldkogu.

39. Tuletan meelde, et Dinant'i advokatuuri esimehe poolt 29. mail 2015. aastal JNile saadetud kirjast nähtub, et advokatuurile makstav iga-aastane liikmemaks koosneb peamiselt advokatuuri makstavatest kindlustusmaksetest ja et asjaomasesse advokatuuri kuulumine annab kindlustusalaseid eeliseid.¹³ Nagu mõistan sellest täheldusest, on OBFG oma liikmeks olevate advokaatide kaitseks sõlminud kindlustusettevõttega kohustusliku kutsealase vastutuskindlustuse lepingud.

40. Peale selle tuletan meelde, et samast kirjast tuleneb, et advokatuur nõustuks liikmemaksu vähendama summani, mis vastab advokatuuri makstud kindlustusmaksetele.¹⁴

41. Vähemalt nendel asjaoludel tundub mulle, et tegemist ei ole avaliku teenuse eest makstavate tasudega, mis on Brüsseli Ia määruse kohaldamisalast välja jäetud¹⁵, vaid tasuga advokatuuri pakutud teenuse eest, mida näib väitvat ka komisjon.

42. Mis puudutab hagi alust ja selle esitamise tingimusi, siis tundub mulle, nagu märkis ka komisjon oma seisukohtades, et ka see ei väljenda riigivõimu teostamist.

43. Nagu märgib komisjon, näib, et nõudmaks asjaomaste iga-aastaste liikmemaksude tasumist on advokatuur sunnitud esitama kohtusse hagi ja et tal ei tundu olevat õigust nõuda makse tegemist muul viisil, näiteks võttes vastu avalik-õigusliku akti, mis kuulub juba iseenesest täitmisele.

44. Eelnevat arvesse võttes peab eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima, kas põhikohtuasjas kõne all olev vaidlus kuulub Brüsseli Ia määruse kohaldamisalasse. Esmapilgul tundub mulle, et nii see on.

45. Järgnevas arutluskäigus eeldan, et põhikohtuasjas kõne all oleva vaidluse ese on tsiviil- ja kaubandusasjades esitatud hagi Brüsseli Ia määruse artikli 1 lõike 1 tähenduses ning järelkult kuulub see selle määruse kohaldamisalasse.

B. Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 kohaldatavus

46. Eelotsuse küsimus on seotud kohtupraktikaga, mis on välja töötatud mõiste „lepinguid puudutavad asjad“ tõlgendamise kohta Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses.¹⁶ Kuna eelotsuse küsimusele tuleb vastata seda kohtupraktikat arvestades, siis pean kõigepealt vajalikuks meelde tuletada selle teatavaid aspekte (1. jaotis) ja seejärel analüüsida eelotsuse küsimust (2. jaotis).

¹³ Vt käesoleva ettepaneku punkt 13.

¹⁴ Vt käesoleva ettepaneku punkt 13.

¹⁵ Nimelt on Euroopa Kohus otsustanud, et asutus teostab riigivõimu, kui vaidlus puudutab avalik-õigusliku asutuse poolt eraõiguslikult isikult tasu sissenõudmist talle kuuluvate seadmete ja tema teenuste kasutamise eest, eelkõige kuna kõnesolev kasutus on kohustuslik ja ainuvõimalik, seda enam, kui tasu määrad, arvutamise meetodika ja sissenõudmise menetlus on kasutajatele kehtestatud ühepoolselt (vt eelkõige 14. oktoobri 1976. aasta kohtuotsus LTU (29/76, EU:C:1976:137, punkt 4), 15. veebruari 2007. aasta kohtuotsus Lechouritou jt (C-292/05, EU:C:2007:102, punkt 32) ning 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus Fahnenbrock jt (C-226/13, C-245/13 ja C-247/13, EU:C:2015:383, punkt 52)).

¹⁶ Vt selle kohtupraktika kohta käesoleva ettepaneku 4. joonealune märkus.

1. Kohtupraktika mõiste „lepinguid puudutavad asjad“ tõlgendamise kohta Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses

47. Kõigepealt märgin, et Brüsseli Ia määruse II peatükis ette nähtud kohtualluvuse eeskirjade aluseks on üldpõhimõte, mis on sätestatud selle määruse artikli 4 lõikes 1 ja mille kohaselt esitatakse hagi isikute vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse.¹⁷

48. Seda põhimõtet täiendavad siiski muud kohtualluvuse eeskirjad, mis toetuvad tihedale seosele kohtu ja menetluse vahel või aitavad kaasa tõrgeteta õigusemõistmisele, mille hulka kuulub ka Brüsseli Ia määruse artikli 7 punktis 1 sätestatud eeskiri „lepinguid puudutavate asjade“ kohta.¹⁸

49. Nimetatud artikli 7 punktis 1 kasutatud mõiste „lepinguid puudutavad asjad“ on autonoomne mõiste, mille tõlgendamisel tuginetakse peamiselt nimetatud määruse süsteemile ja eesmärkidele.¹⁹

50. Sellega seoses tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast, et kuigi Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkt 1 ei eelda lepingu sõlmimist, on kohustuse kindlakstegemine siiski selle sätte kohaldamiseks vajalik, kuna kohtualluvus määratakse selle sätte kohaselt paiga järgi, kus asjaomane kohustus täideti või tuleb täita. Seega ei saa mõistet „lepinguid puudutavad asjad“ kõnealuse sätte tähenduses mõista nii, et sellega peetakse silmas olukorda, kus pool ei ole võtnud vabatahtlikult teise poole ees mingit kohustust.²⁰

51. Brüsseli Ia määruse artikli 7 punktis 1 lepinguid puudutavates asjades ette nähtud valikulise kohtualluvuse eeskirja kohaldamine eeldab järelikult selle juriidilise kohustuse kindlakstegemist, mille isik on endale vabatahtlikult teise isiku ees võtnud ja millel põhineb hageja hagi.²¹

52. Märgin sellega seoses kõigepealt, et kohtuotsusest Peters Bauunternehmung, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus on viidanud,²² nähtub, et kohustusi, mille aluseks on isikute ühenduse ja selle liikmete vahelised suhted, tuleb käsitada vabatahtlikult võetud kohustustena.

53. Kohtuasi, milles tehti nimetatud kohtuotsus, puudutas seda, kuidas liigitada ettevõtjate ühendusega vabatahtlikust liitumisest tulenevat maksekohustust. Ettevõtja oli kohustatud asjaomase makse tegema ühenduse organite poolt vastu võetud ja selle liikmetele kohustusliku sise-eeskirja alusel.²³

54. Euroopa Kohus otsustas selle kohta, et „ühendusega liitumine tekitab ühenduse liikmete vahel samalaadi tihedad seosed nagu lepingupoolte vahel“, millest tulenevalt on Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 kohaldamiseks põhjendatud käsitada kõnealuseid nõudeid lepinguliste nõuetena. Ta lisas, et sellega seoses on ebaoluline, kas kõnealune nõue tuleneb vahetult liitumisest või liitumisest koostoimes ühenduse organi otsusega.²⁴

17 Vt selle kohta Brüsseli Ia määruse põhjendus 15 ning 12. septembri 2018. aasta kohtuotsus Löber (C-304/17, EU:C:2018:701, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).

18 Vt selle kohta Brüsseli Ia määruse põhjendus 16 ja 4. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Feniks (C-337/17, EU:C:2018:805, punkt 36).

19 Vt eelkõige 22. märtsi 1983. aasta kohtuotsus Peters Bauunternehmung (34/82, EU:C:1983:87, punkt 10) ja 17. juuni 1992. aasta kohtuotsus Handte (C-26/91, EU:C:1992:268, punkt 10).

20 Vt eelkõige 14. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, punkt 46), 28. jaanuari 2015. aasta kohtuotsus Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, punkt 39) ja 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, punkt 35).

21 Vt eelkõige 14. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, punkt 47), 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus ÖFAB (C-147/12, EU:C:2013:490, punkt 33) ja 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, punkt 36).

22 22. märtsi 1983. aasta kohtuotsus (34/82, EU:C:1983:87). Vt käesoleva ettepaneku punkt 20.

23 Vt 22. märtsi 1983. aasta kohtuotsus Peters Bauunternehmung (34/82, EU:C:1983:87, punkt 2).

24 Vt 22. märtsi 1983. aasta kohtuotsus Peters Bauunternehmung (34/82, EU:C:1983:87, punktid 13–18).

55. Seejärel kohaldas Euroopa Kohus seda kohtupraktikat analoogia alusel kohtuotsusega Powell Duffryn²⁵, otsustades, et äriühingu põhikirja tuleb käsitada lepinguna, mis reguleerib ühtaegu nii aktsionäride vahelisi suhteid kui ka aktsionäride ja loodava äriühingu vahelisi suhteid. Euroopa Kohtu hinnangul muudab äriühingu loomine aktsionäride ühiste huvide olemasolu ühise eesmärgi poole püüdlamiseks ning selle eesmärgi saavutamiseks saab iga aktsionär teiste aktsionäride ja äriühingu organite ees õigused ja kohustused, mis väljenduvad äriühingu põhikirjas. Euroopa Kohus järeldas, et aktsiaseltsi põhikirjas sisalduv kohtualluvuse tingimus kujutab endast kokkulepet, mis on siduv kõikidele aktsionäridele.²⁶

56. Nagu Euroopa Kohus selgitas, siis saades äriühingu aktsionäriks ja olles aktsionär nõustub aktsionär alluma nii kõigile äriühingu põhikirja tingimustele kui ka selle äriühingu organite vastu võetud otsustele kooskõlas liikmesriigi kohaldatava õiguse ja põhikirjaga, isegi kui ta ei ole mõnele tingimusele või otsusele oma nõusolekut andnud.²⁷

57. Minu arvates on eespool viidatud kohtupraktika aluseks olev mõttekäik selline, et kui juriidiline või füüsiline isik on vabatahtlikult ühinenud juriidilise isikuga (näiteks ühenduse või äriühinguga), nõustub see juriidiline või füüsiline isik täitma kõiki sellest ühinemisest tulenevaid kohustusi, mis kajastuvad selle juriidilise isiku põhikirjas ja otsustes, luues nii asjaomase juriidilise isiku ja selle liikmete vahel tihedad seosed, mis on samastatavad lepingulise suhtega.

58. Viimaks oli Euroopa Kohtul hiljutises kohtuotsuses Kerr²⁸ võimalus võtta seisukoht, kuidas liigitada sellise eluhoone kaasomanike üldkoosoleku otsusest tulenevat maksekohustust, millel puudub juriidilise isiku staatus ja mis on teatavate õiguste teostamiseks seaduses konkreetset ette nähtud, sealjuures oli see otsus vastu võetud liikmete häälteenamusega, aga siduv kõigile selle liikmetele ning sellega määrati kindlaks kinnisasja kaasomandi eseme korrashoiuks ette nähtud fondi tehtava iga-aastase makse suurus.

59. Viidates eespool nimetatud kohtuotsustele otsustas Euroopa Kohus, et hoolimata sellest, et kaasomanike ühisusse kuulumise näeb ette seadus, kuna kõnealusel juhtumil kohaldatav Bulgaaria õigus muudab kohustuslikuks kaasomandi eseme haldamise kaasomanike ühisuse poolt, on asjaomase kinnisasja kaasomandi eseme haldamise üksikasjad ette nähtud lepingus ning kaasomanike ühisusse astumine toimub korteri koos selle juurde kuuluva kaasomandi osa vabatahtliku omandamisega, mistõttu kujutab vaidlusalune maksekohustus endast Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses vabatahtlikult võetud õiguslikku kohustust.²⁹

60. Euroopa Kohus lisas, et artikli 7 punkti 1 kohaldamise seisukohast ei oma tähtsust asjaolu, et asjaomased kaasomanikud ei ole kõnealuse otsuse vastuvõtmises osalenud või on seisnud sellele vastu ning et seaduse alusel on see otsus ja sellest tulenev kohustus siduvad ja nad peavad neid täitma, kuna saades kinnisasja kaasomanikuks ja olles kaasomanik nõustub iga kaasomanik alluma nii kõigile asjaomast kaasomanike ühisust reguleeriva õigusakti sätetele kui ka selle kinnisasja kaasomanike üldkoosoleku vastu võetud otsustele.³⁰

25 10. märtsi 1992. aasta kohtuotsus (C-214/89, EU:C:1992:115).

26 Vt 10. märtsi 1992. aasta kohtuotsus Powell Duffryn (C-214/89, EU:C:1992:115, punktid 16–18).

27 Vt 10. märtsi 1992. aasta kohtuotsus Powell Duffryn (C-214/89, EU:C:1992:115, punkt 19). Samuti on Euroopa Kohus tunnistanud sellise vabatahtliku nõusoleku olemasolu juhatuse liikme ülesannete täitmise puhul vastavalt äriõigusele, leides, et äriühingu juhatuse liikme tegevus loob tihedad seosed, mis on samaliigilised lepingupoolte vahel tekkivate suhetega, mistõttu on hagi, mille äriühing esitab oma endise juhatuse liikme vastu äriõigusest tulenevate ülesannete nõuetekohase täitmise kohustuse väidetava rikkumise tõttu, hõlmatud mõistega „lepinguid puudutav asi“. Sellega seoses rõhutas Euroopa Kohus, et juhatuse liige ja äriühing „on vabatahtlikult võtnud vastastikused kohustused, kuivõrd [juhatuse liige] otsustas asuda äriühingut juhtima ja haldama, samas kui see äriühing otsustas talle selle tegevuse eest tasu maksta, mis võimaldab asuda seisukohale, et nendevaheline suhe on lepingulist laadi“ (10. septembri 2015. aasta kohtuotsus Holterman Ferho Exploitation jt (C-47/14, EU:C:2015:574, punktid 53 ja 54)).

28 8. mai 2019. aasta kohtuotsus (C-25/18, EU:C:2019:376). Täpsustan, et see kohtuotsus kuulutati pärast käesoleva kohtuasja menetluse kirjaliku osa lõppu.

29 Vt 8. mai 2019. aasta kohtuotsus Kerr (C-25/18, EU:C:2019:376, punktid 26–28).

30 Vt 8. mai 2019. aasta kohtuotsus Kerr (C-25/18, EU:C:2019:376, punkt 29).

61. Käesolevas kohtuasjas esitatud eelotsuse küsimust tuleb analüüsida sellest kohtupraktikast lähtudes.

2. Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 kohaldatavus põhikohtuasjas kõne all olevas olukorras

62. Eespool viidatud kohtupraktika kohaselt on eelotsuse küsimusele vastamiseks oluline kindlaks määrata, kas iga-aastase liikmemaksu maksmise kohustus on vabatahtlikult võetud kohustus Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses.

63. Käesoleval juhul tuleb täpsemalt välja selgitada, kas asjaolu, et Belgia kohtute seadustiku kohaselt tuleb advokaadi kutsealal tegutsemiseks kuuluda advokatuuri, välistab selle, et advokatuuri kuulumisest tulenevat iga-aastase liikmemaksu maksmise kohustust saaks käsitada vabatahtlikult võetud õigusliku kohustusena.

64. Itaalia ja Leedu valitsuse hinnangul tuleb sellele vastata eitavalt.

65. Sisuliselt on need valitsused seisukohal, et liikmemaksude maksmise kohustus kujutab endast peamiselt vabatahtlikult võetud kohustust, kuna advokaadiks saav isik väljendab vabalt oma soovi selle kutsealal tegutseda, millest tekib talle kohustus kuuluda kutseliitu ja seega kohustus maksta selle poolt kindlaksmääratud liikmemaksu. Rakendades kohtuotsuses Peters Bauunternehmung³¹ aluseks võetud põhimõtet väidavad need valitsused, et advokatuuri ja advokaadi vahelised seosed on samaliigilised lepingupoolte vahel tekkivate suhetega. Nimelt võib kutseliitu samastada ühendusega ja selle liikmete kohustused tulenevad kokkuleppest, mis tekitab ühendava seose. Selle kokkuleppe kaudu väljendavad lepinguosalisel oma tahet nõustuda seda organit reguleerivate sise-eeskirjadega, mis muu hulgas toovad kaasa kohustuse maksta organi kindlaksmääratud liikmemaksu.

66. Peale selle märgivad need valitsused, et nende soovitatud tõlgendust õigustab eriline side kohustuse täitmise koha ja selle sama koha kohtu vahel, kuna advokatuuri asukoha liikmesriigi kohtus saaks selle vaidluse kõige paremini lahendada.³²

67. Seevastu komisjon leiab, et selline hagi, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei kujuta endast „lepingut puudutavas asjas“ esitatud hagi Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses, arvestades, et advokatuuri kuulumine, millest tuleneb kohustus maksta iga-aastast liikmemaksu, on advokaadi kutsealal tegutsemiseks ette nähtud seadusega, ilma et oleks võimalik valida või sellest erandit teha. Komisjon rõhutab sellega seoses eelkõige, et vastupidi kõnealusele juhtumile oli kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus Peters Bauunternehmung³³, asjaomane ettevõtja vabatahtlikult otsustanud ühenduse liikmeks astuda.

68. Peale selle ei tuleks komisjoni arvates vabatahtlikult võetud kohustuse tingimusest mööda minna Brüsseli Ia määruse valikulise kohtualluvusega seotud üldeesmärkidele tuginedes, mistõttu tekiks pealegi oht kohaldada praktikas liiga kergesti hageja elukohajärgset kohtualluvust, mis oleks vastuolus nimetatud määruse artikli 4 lõikes 1 sätestatud üldreegliga.

69. Tunnistan, et eelotsuse küsimuse vastus ei ole ilmselge.

31 22. märtsi 1983. aasta kohtuotsus (34/82, EU:C:1983:87).

32 Need valitsused lähtuvad seega põhimõttest, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu asukoht on koht, kus tuli täita asjaomane kohustus, mis on hagi aluseks Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 alapunktides a–c sätestatud eeskirjade tähenduses. Vt selle kohta 46. joonealune märkus.

33 22. märtsi 1983. aasta kohtuotsus (34/82, EU:C:1983:87).

70. Mõistagi on põhikohtuasjas kõne all olev olukord teatud määral analoogne kohtuasjadega, milles tehti kohtuotsused Peters Bauunternehmung³⁴ ja Powell Duffryn³⁵, mida on meenutatud eespool, kuivõrd põhikohtuasi käsitleb samuti juriidilise isiku ja tema liikmete vahelisi suhteid ning selle juriidilise isiku liikmetele tema võetud otsusest tulenevat maksekohustust.

71. Siiski on põhikohtuasjas kõne all olev olukord, nagu komisjon õigesti märgib, erinev nende kohtuasjade olukorrast, kuivõrd advokatuuri liikmeks astumine, millest tuleneb kohustus maksta advokatuuri poolt kindlaks määratud iga-aastast liikmemaksu, on Belgia kohtute seadustiku artikli 428 esimese lõigu kohaselt advokaadi kutsealal tegutsemiseks kohustuslik.

72. Tuletan meelde, et see kohustuslik advokatuuriga liitumine on seotud asjaoluga, et advokatuur osutab avalikku teenust.³⁶ Sellest vaatepunktist ei saa seda minu arvates samastada eraõigusliku ühenduse või eraõigusliku äriühinguga, nagu eespool nimetatud kohtuotsustes, kus Euroopa Kohus andis mõista, et kõik asjaomaste juriidiliste isikute ja nende vastavate liikmete vahelised seosed on lepingulised.³⁷

73. Seega ei nõustu ma Itaalia ja Leedu seisukohtadega, et advokatuuri ja tema liikmete vahelised seosed on üldiselt samasugused kui lepingupoolte vahel tekkivad suhted.

74. Nagu märkisin käesoleva ettepaneku punktides 28–45 Brüsseli Ia määruse kohaldamisala kohta, siis advokatuuride puhul tuleb eristada kahte liiki vaidluseid: ühelt poolt vaidlused, mis puudutavad advokatuuri ja tema liikmete vahelisi seoseid, mis on avalik-õiguslikud ja mis seetõttu ei kuulu selle määruse kohaldamisalasse, ning teiselt poolt vaidlused, mis puudutavad advokatuuri ja tema liikmete vahelisi seoseid, mis on eraõiguslikud ja kuuluvad seega asjaomase määruse kohaldamisalasse.

75. Üksnes teise kategooriasse kuuluva vaidluse puhul võib hagi käsitada lepingut puudutavas asjas esitatud hagina, kuivõrd see puudutab vabatahtlikult võetud kohustust.

76. Selles suhtes kaldun põhikohtuasja puhul, mis kuulub teise kategooriasse, arvama, et advokatuuri kindlaksmääratud liikmemaksu maksmise kohustus on vabatahtlikult võetud kohustus Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses, mistõttu on seda kohustust käsitlev vaidlus lepinguid puudutav asi selle sätte tähenduses.

77. Mis puudutab käesoleva ettepaneku punktis 63 mainitud küsimust, siis minu arvates sisaldab kohtuotsus Kerr³⁸ asjakohaseid tõlgendamiseks vajalikke juhtnööre.

78. Kuigi kohtuotsus Kerr³⁹ käsitleb kaasomanike ühisuse kulude maksmise kohustust, tuleb sellest minu arvates siiski järeldada, et asjaolu, et liikmesriigi õigus nõuab teatud tegevuseks organisse kuulumist, ei välista tingimata seda, et sellest tulenevat kohustust võiks käsitada vabatahtlikult võetud õigusliku kohustusena Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses.

34 22. märtsi 1983. aasta kohtuotsus (34/82, EU:C:1983:87).

35 10. märtsi 1992. aasta kohtuotsus (C-214/89, EU:C:1992:115).

36 Vt käesoleva ettepaneku punkt 34.

37 Märgin samuti, et Euroopa Inimõiguste Kohus on leidnud, et advokatuure ei saa käsitada ühinguna 4. novembril 1950. aastal Roomas allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 11 tähenduses, mis tagab ühinemisvabaduse, sealhulgas negatiivse õiguse mitte olla kohustatud ühingusse kuuluma. Järelikult ei ole advokaatidele see kaitse kutseliitu astumise puhul tagatud (vt EIK 2. juuli 1990. aasta otsus M.A jt vs. Hispaania, CE:ECHR:1990:0702DEC001375088).

38 8. mai 2019. aasta kohtuotsus (C-25/18, EU:C:2019:376).

39 8. mai 2019. aasta kohtuotsus (C-25/18, EU:C:2019:376).

79. Sellega seoses rõhutan, et Euroopa Kohus, tuues välja, et kaasomanike ühisusse kuulumise näeb ette seadus, toonitas selles kohtuotsuses kaasomanike ühisuse kulude maksmise kohustuse puhul kahte aspekti, mis õigustasid selle kohustuse liigitamist vabatahtlikult võetud kohustuseks: ühelt poolt, et kaasomanike ühisusse astumine toimub korteri koos selle juurde kuuluva asjaomase kinnisasja kaasomandi osa vabatahtliku omandamisega, ja teiselt poolt, et kaasomandi eseme haldamise üksikasjad on ette nähtud lepingus, st kaasomanike vahelises ühises kokkuleppes.

80. Minu arvates on põhikohtuasja asjaolud teatud määral sarnased kohtuasjaga, milles tehti kohtuotsus Kerr⁴⁰.

81. Advokatuuri astumise näeb küll ette seadus ja selles väljendub viis, kuidas advokaadi kutseala on liikmesriigi õiguses reguleeritud.

82. Kuid esiteks astus JN advokatuuri vabatahtlikult, et saada advokaadiks ja tegutseda Belgias sellel kutsealal, kuni tema advokatuuri liikmete nimekirjast välja arvamiseni 2017. aastal. Sellise valikuga ta nõustus alluma seda kutseala reguleerivatele eeskirjadele, sealhulgas sellele, et advokatuuri nõukogu võib advokatuuri liikmete nimekirja kantud advokaatidele kehtestada kohustuse tasuda iga-aastast liikmemaksu. Mis puudutab ajavahemikku, millele vaidlusalused liikmemaksud vastavad, siis märgin lisaks, et ehkki näib, et JN oli advokaadina väga vähe aktiivne⁴¹, siis ta otsustas vabatahtlikult advokatuuri liikmeks jääda. Miski ei takistanud tal taotleda enda välja arvamist advokatuuri liikmete nimekirjast enne 2017. aastat, kui tema väitel ei andnud advokatuuri kuulumine talle mingit eelist.

83. Teiseks ei ole liikmemaksu tasumise kohustus ette nähtud seadusega, kuna Belgia kohtute seadustikus ei ole sätestatud ei liikmemaksude olemust ega ka nende summat.

84. Nimelt ilmneb – mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima –, et liikmemaksu, mille maksmist põhikohtuasjas nõutakse, eesmärgi ja summa on kindlaks määranud advokatuur, kuhu hageja kuulub ja milles ta võib mõjutada sellel kutsealal kehtestatavaid ühiseid eeskirju. Seega tuleneb nõutav liikmemaks advokatuuri ja JNi vahelistest tihedatest seostest, mis on sarnased lepinguga. Saades advokatuuris advokaadiks ja olles advokaat, võttis JN vabatahtlikult kohustuse maksta liikmemaksu.

85. Tuletan sellega seoses meelde, et liikmemaks vastab advokatuuri osutatud teenusele, nimelt kutsealase kindlustuslepingu kollektiivsele sõlmisele, mis andis JNile tema kutsetegevuses eelise, kuna ta otsustas jääda Dinant'i advokatuuri liikmete nimekirja.

86. Järelikult ei ole tegemist olukorraga, kus maksekohustus on ühepoolselt ette nähtud seadusega, nagu see oli kohtuotsuse Austro-Mechana⁴² puhul.

87. Kohtuasjas, milles see otsus tehti ja mis puudutas küsimust, kuidas liigitada äriühingu kohustust maksta tasu autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioonile, otsustas Euroopa Kohus, et selline maksekohustus ei olnud vabatahtlikult võetud Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses, kuna see kohustus on äriühingule pandud liikmesriigi õigusega andmekandjate turule viimise tõttu vastavalt Austria õigusaktidele.⁴³

40 8. mai 2019. aasta kohtuotsus (C-25/18, EU:C:2019:376).

41 Vt käesoleva ettepaneku punkt 13.

42 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsus (C-572/14, EU:C:2016:286, punkt 37).

43 Vt 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, punktid 18 ja 37), mille puhul, täpsustan, oli nendes õigusaktides ette nähtud ka tasu maksmise kord. Samuti on Euroopa Kohus otsustanud, et äriühingu aktsionärile liikmesriigi õiguse alusel kolmandate isikute ees tekkivad kohustused ei ole vabatahtlikult võetud kohustused Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses (vt 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus ÓFAB (C-147/12, EU:C:2013:490, punktid 34–36)).

88. Tunnistades samas, et käesolevas kohtuasjas esitatud küsimus kujutab endast piiripealset juhtumit, kaldun kokkuvõttes arvama, et arvestades Euroopa Kohtu praktikat, mis pealegi näitab, et mõistet „lepinguid puudutav asi“ ei ole tõlgendatud kitsalt⁴⁴, võib minu ettepanekus öeldu põhjal asuda seisukohale, et käesolevas kohtuasjas kõne all olev kohustus maksta iga-aastast liikmemaksu kujutab endast vabatahtlikult võetud kohustust Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 tähenduses.

89. Peale selle toetavad sellist lahendust Brüsseli Ia määrusega taotletavad eesmärgid.

90. Tuletan meelde, et lisaks kostja elukohale võetakse kohtualluvuse määramisel arvesse ka muid aluseid, mis toetuvad ühelt poolt tihedale seosele kohtu ja menetluse vahel või aitavad teiselt poolt kaasa tõrgeteta õigusemõistmisele.

91. Esimese aspekti kohta on Euroopa Kohus kohtuotsuses Peters Bauunternehmung⁴⁵ rõhutanud, et „kuna riigisiseste õiguskordade kohaselt on ühingu juhtorgani asukoht ka kohaks, kus tuleb täita liikmelisusest tulenevad kohustused, on [lepinguid puudutavate asjade kohtualluvuse] [...] kohaldamisel [...] praktilisi eelseid: selle koha kohus, kus on ühingu juhtorgani asukoht, suudab nimelt üldjuhul kõige paremini mõista ühingu põhikirja, sätteid ja otsuseid ning kohtuvaidluse tekkimise aluseks olevaid asjaolusid“.

92. Käesoleval juhul, tingimusel, et eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et tema on asjaomase kohustuse täitmise koha järgne kohus Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 alapunktides a–c sätestatud eeskirjade tähenduses – mis minu arvates nii on –,⁴⁶ on see kohus põhikohtuasja lahendamiseks pädev.

93. Nagu märgivad sellega seoses Itaalia ja Leedu valitsus, tuleb asuda seisukohale, et see kohus suudab kõige paremini mõista Dinant'i advokatuuri põhikirja, selle tegutsemise aluseks olevaid sätteid ja otsuseid ning kohtuvaidluse tekkimise aluseks olevaid asjaolusid. Teisisõnu esineb põhikohtuasjas kaalutlus, mis puudutab kohtu ja menetluse vahelist tihedat seost, mis õigustab Brüsseli Ia määruse artikli 7 punktis 1 sätestatud valikulist kohtualluvust.

94. Lisaks, nagu Itaalia valitsus õigesti märgib, võimaldab see lahendus ka ära hoida olukorda, kus maksenõudeid advokaatide vastu, kelle elukoht võib olla eri liikmesriikides, ja maksenõuete aluseks olevate otsuste kehtivuse küsimusi menetletakse eri kohtutes⁴⁷. Teisisõnu on minu esitatud lahendus ka kooskõlas eesmärgiga tagada tõrgeteta õigusemõistmise.

44 Loomulikult on tõsi, et Euroopa Kohus viitab Brüsseli Ia määruse artikli 7 punktile 1 sageli kui erandile selle määruse artikli 4 lõikes 1 sätestatud hageja elukohajärgse kohtualluvuse üldreeglile ja et seda esimesena nimetatud sätet kui erandit tuleb tõlgendada kitsalt (vt selle kohta 12. septembri 2018. aasta kohtuotsus Löber (C-304/17, EU:C:2018:701, punktid 17 ja 18 ning seal viidatud kohtupraktika)). Minu arvates näitab siiski nimetatud määruse artikli 7 punkti 1 rakendamine Euroopa Kohtu poolt, et mõistet „lepinguid puudutav asi“ selle sätte tähenduses ei tule tõlgendada kitsalt, mida muide Euroopa Kohus kinnitas 20. jaanuari 2005. aasta kohtuotsuses Engler (C-27/02, EU:C:2005:33, punkt 48), viidates konkreetselt kohtuotsustele Peters Bauunternehmung ja Powell Duffryn (vt selle kohta kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Kerr (C-25/18, EU:C:2019:86, punkt 51)).

45 22. märtsi 1983. aasta kohtuotsus (34/82, EU:C:1983:87, punkt 14).

46 Rõhutan, et vastusest esitatud küsimusele ei piisa selleks, et määrata kindlaks, kas eelotsusetaotluse esitanud kohus on põhikohtuasja lahendamiseks pädev, kuna sellele küsimusele vastamiseks tuleb ka välja selgitada, kas eelotsusetaotluse esitanud kohus on asjaomase kohustuse täitmise koha järgne kohus Brüsseli Ia määruse artikli 7 punkti 1 alapunktides a–c sätestatud eeskirjade tähenduses. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole selle kohta esitanud küsimust ega seda kommenteerinud, mis minu arvates viitab sellele, et ta peab ennast vaidlusaluse kohustuse täitmise koha järgseks kohtuks nimetatud artikli 7 punkti 1 tähenduses.

47 Vt selle kohta 10. märtsi 1992. aasta kohtuotsus Powell Duffryn (C-214/89, EU:C:1992:115, punkt 20).

V. Ettepanek

95. Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata tribunal de première instance de Namur'i (Namuri esimese astme kohus, Belgia) esitatud eelotsuse küsimusele järgmiselt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades artikli 7 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et hagi, mis käsitleb kohustust maksta iga-aastast liikmemaksu, mis koosneb peamiselt kindlustusmaksetest ja tuleneb advokatuuri otsusest, mida eelotsuse esitanud kohus peab kontrollima, ning mille liikmeks advokaadid peavad liikmesriigi õiguse kohaselt astuma, tuleb nimetatud artikli tähenduses käsitada „lepinguid puudutava asjana“.